

Bulletinen

Årgång 57 Nr 3 2015
Moderna Museets Vänner

Intryck

Medlemskap och förmåner

Som medlem i

Moderna Museets Vänner får du:

- Fri entré till Moderna Museet i Stockholm och Malmö, ArkDes, Nationalmuseum, Gripsholms Slottssamling, Färgfabriken, Wanås Konst. Samt i Oslo Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst och samtliga av Nasjonalmuseets museer.
- 20 % medlemsrabatt på aktuella utställningskataloger samt 10 % rabatt på konstböcker och allt annat i museets butiker i Stockholm och Malmö.
- 10 % rabatt i Restaurangen förutom på alkohol och juicer. 10 % rabatt på kaffe i Espressobaren. 10 % rabatt hos café Njutbar, Moderna Museet Malmö.
- Vår medlemstidning *Bulletinen* som utkommer med tre nummer per år och dessutom prenumerationserbjudanden på konsttidningar.
- Personliga inbjudningar till vernissager, förhandsvisningar, föredrag, resor, konstkurser och andra arrangemang av MMV och Moderna Museet.
- Tillträde till Tisdagsklubben Moderna Museet Stockholm, vår exklusiva programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar med mera.

Medlemsavgifter

Medlemskap i MMV kan lösas i museets entrékassa eller på modernamuseet.se/mmv. När det är dags att förnya ditt medlemskap skickar vi en inbetalningsavi till dig med erbjudande om att förnya medlemskapet. Du kan även förnya ditt medlemskap i museets entrékassa eller på vår webbplats.

1 år: 480 kr/medlem, 700 kr/par, 250 kr/medlem under 30 år

3 år: 1 300 kr/medlem, 1 900 kr/par

Ständigt medlemskap: 9 600 kr/medlem, 14 000 kr/par.

Medlemskap i Moderna Museets Vänner är en uppskattad present och du köper enkelt ditt gåvomedlemskap i entrékassan på Moderna Museet eller på vår webbplats: modernamuseet.se/mmv.

Logga in på Mina sidor

Logga in på modernamuseet.se/mmv för att anmäla dig till event, ändra kontaktpuppgifter, förnya ditt medlemskap m.m. Använd ditt medlems- eller personnummer och ditt lösenord.

Nyhetsbrev

Vi skickar nyhetsbrev via e-post ca två gånger i månaden. Om du vill ha våra nyhetsbrev men inte får dem beror det på att vi inte har din e-postadress eller har en felaktig e-postadress till dig. Uppdatera på Mina sidor eller genom att skicka ett mail till mmv@modernamuseet.se.

Konstkunskap och prenumerationer till vänskapspris!

Konstvärlden

Exklusivt för Moderna Museets Vänner! Teckna en helårsprenumeration på tidningen *Konstvärlden* och få 52 % i rabatt. 8 nr för 199 kr (ord pris 459 kr). Teckna prenumerationen på konstvarlden.se/mmv.

Tidskriften 10 TAL

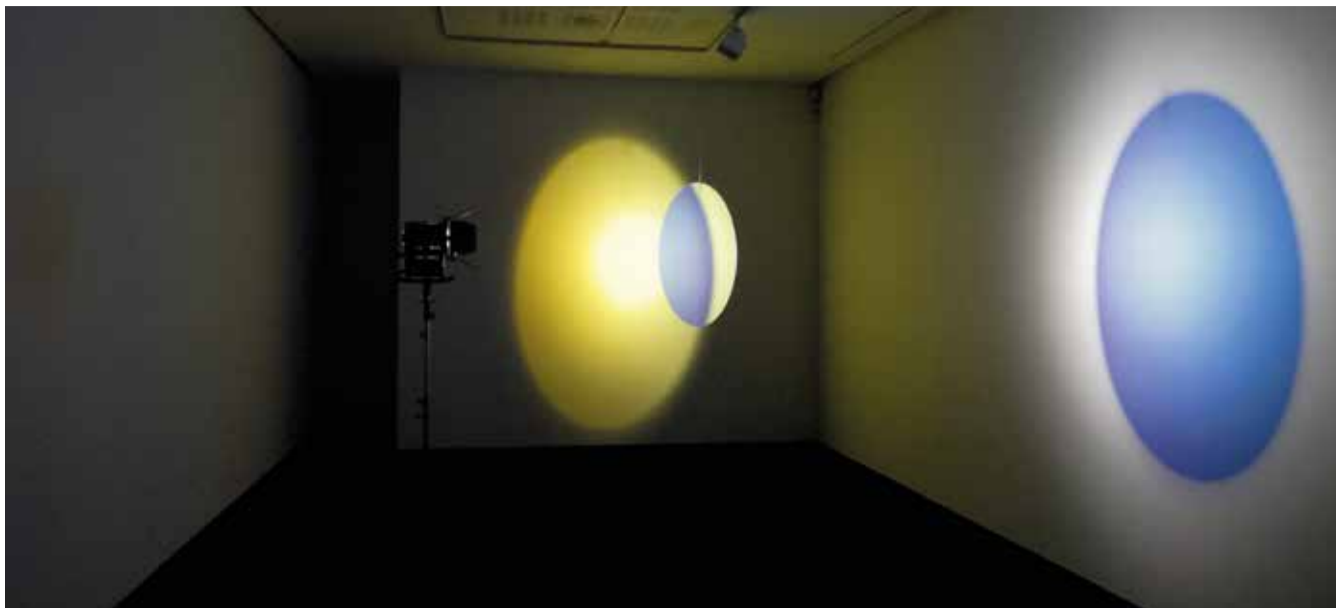
Konst / Litteratur / Samtidsdebatt
4 nr för 280 kr (ord. pris 360 kr). Beställ på 10tal.se eller ring 08-612 10 49, ange rabattkoden MMV.

Kontakta oss om du har frågor!

mmv@modernamuseet.se alt. 08-5202 3650.
Vårdarna i entrékassan på Moderna Museet hjälper dig gärna också med alla slags medlemsärenden.

Med reservation för att medlemsförmånerna kan ändras.

Vändonation i samlingen

Från tidigt 1990-tal och framåt har Olafur Eliasson utforskat gränserna för människans perception och arbetat med fenomen som ljus. I verket *Blue versus Yellow* projiceras ljus på en långsamt roterande glasskiva täckt av ett gult effektfilter. En rundad gul reflektion från glaset glider runt rummets väggar. Ljuset från strålkastaren som passerar genom skivan är blått. Detta ljus projiceras på väggen mitt emot strålkastaren. Formen på både projektionen och reflektionen övergår från att vara rund till att bli elliptisk och till slut endast en tunn linje,

beroende på vinkeln den roterande skivan har i förhållande till strålkastaren. Det är en raffinerad lek med form och komplementfärger. □

Ulf Eriksson

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för *Bulletinen*.

Ovan:

Olafur Eliasson, *Blue versus Yellow*, 2004. Inköp 2005 med stöd av Moderna Museets Vänner

Foto: Moderna Museet/Juan Luis Sánchez. © 2004 Olafur Eliasson

Little Sun: När du håller den lilla solen i din hand värmer den många hjärtan världen över.

Isamband med utställningen *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* har du genom MMV möjlighet att köpa Little Sun, en soldriven LED-lampa som utvecklats av konstnären Olafur Eliasson och ingenjör Frederik Ottesen. För varje Little Sun som säljs i ett område av världen som har tillgång till el levereras en Little Sun till ett område i världen som saknar el och säljs där till ett lokalt överkomligt pris. På så sätt kan livet med arbete, studier, matlagning och samvaro fortsätta även efter att mörkret fallit.

Moderna Museets Vänner är glada över att vi kan ge våra medlemmar möjligheten att bidra till projektet Little Sun och samtidigt äga ett litet konstverk av Olafur Eliasson. Little Sun finns att köpa under MMVs vernissage den 30 september för utställningen *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* och under hela utställningsperioden. Little Sun säljs i Butiken på Moderna Museet och kostar 200 kr för MMV (ord pris 250 kr). Läs om hela projektet på littlesun.com. □

Anna Hegnell

Anna Hegnell är verksamhetsansvarig för Moderna Museets Vänner.

© 2012 Little Sun. Foto: Merklit Mersha

”A work of art
that works in life
– for everyone”

Olafur Eliasson

BONNIER

THE wineagency

- 2 Vändonation i samlingen
Ulf Eriksson
- Little Sun
Anna Hegnell
- 3 Kära Vänner!
Lena Josefsson
- 4 Christian Partos
Årets skulpturpristagare
Ulf Eriksson
- 6 Simone Forti
Kropp i rörelse
Ulf Eriksson
- 8 Melissa Shook
Illusionen av det vardagliga
Susanne Fessé
- 10 Olafur Eliasson
Verklighetsmaskiner
Matilda Olof-Ors
- 15 Lina Selander
Lena Essling
- 16 Ett gott hem för alla
Ulf Eriksson
- 18 Vänporträtt
Klas de Vylder & huset i Tattby
Ulf Eriksson
- 19 Stockholm Literature
- 20 Tisdagsklubben,
Vernissager & Program
- 22 Vännernas Vänner
- 23 Vimmel
- 24 Vernissageinbjudningar

Bulletinen Årgång 57 Nr 3 2015

Ansvarig utgivare: Lena Josefsson
Redaktör: Ulf Eriksson
Biträdande redaktör: Anna Hegnell
Grafisk form: BankerWessel

Särskilt tack till Moderna Museet/Bildbyrån

För insänt material ansvaras ej
© Respektive upphovsman

Moderna Museets Vänner
Anna Hegnell
Box 163 82, 103 27 Stockholm
Tel 08-5202 3650
Plusgiro: 15 30 65-8
mmv@modernamuseet.se
modernamuseet.se/mmv

ISSN 1402-8875

På omslaget: Olafur Eliasson, *Moss wall*, 1994.
Installationsvy från San Francisco Museum
of Modern Art, 2007

Foto: Ian Reeves/Courtesy of San Francisco Museum of
Modern Art. Courtesy of the artist; neugerriemschneider,
Berlin; and Tanya Bonakdar Gallery, New York.
© 1994 Olafur Eliasson

Moderna Museets
Vänner

MODERNA MUSEET

Lena Josefsson, ordförande i Moderna Museets Vänner.
Foto: Moderna Museet/Prallan Allsten

Kära Vänner!

Levande lavar, stormande sand, dansande vatten, färgfält som fyller hela vår värld. Man vet aldrig vad man kommer att möta när man stiger in i Olafur Eliassons värld. I höst får vi alla möjlighet att ta del av denna magi när utställningen *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* fyller både Moderna Museets och ArkDes stora salar för tillfälliga utställningar. Vad jag har längtat efter den här utställningen. Jag har följt och fascinerats av Olafurs mångfacetterade konstnärskap under lång tid. Sedan tio år tillbaka lever jag bokstavligen dagligen i hans värld. Vår matsal är faktiskt en hel installation av honom. I taket sitter sju ljussfärer och matbordets olika material representerar jordens olika element. Rummet är ett litet universum i sig. Ja, det är så otroligt att jag ibland nästan blir avundsjuk på mig själv.

Lina Selander, som representerar Sverige vid årets Venedigbiennal, är en annan konstnär som jag också är mycket fascinerad av. Ibland får jag höra kommentarer som att: den här typen av undersökande konst är så svår och jobbig. Linas filmer och installationer är underbart vackra och poetiska. Det är bara att njuta och vila i det. Blir man sedan nyfiken är det bara att gå vidare i hennes verk, lager för lager. Ibland kan man hitta fossiler i hennes verk, och Lina har sagt: "Som filmare är det ju klart att man är intresserad av en fossil – första tecknet på rörelse." Läs Lena Esslings text så får du en uppfattning om hur många nivåer Lina arbetar i. Tänker på vad Lars Nittve alltid brukade säga: "The more you know, the more you see".

Nu är det åter dags att dela ut Moderna Museets Vänners Skulpturpris. Årets pristagare är den underfundige konstnären Christian Partos som likt Olafur Eliasson skapar sina egna fantastiska världar. Men till skillnad från Olafur gör han det helst ensam i sin lilla ateljé i ett industriområde i Västberga söder om Stockholm. Prisutdelningen äger rum på Moderna Museet den 24 november. Till dess kan du få en känsla för konstnären när du möter honom i ett porträtt här i Bulletinen.

Moderna Museets fina samling av minimalistisk och postminimalistisk konst möter spännande inlån av konstnärer och koreografer i höstens stora utställning på Moderna Museet Malmö: *Objekt och kroppar*

i vila och rörelse. Utställningen kommer också nästa vår att visas i Stockholm, så det här är en spännande utställning som nästan alla våra vänner kommer ha möjlighet att se.

Vi kommer också att få se mycket fint fotografi på museet i Stockholm i höst. Utställningen *Francesca Woodman. Om att vara en ängel* innehåller, förutom fantastiska bilder av Woodman själv, ett stort antal fotografier av hennes samtida från samlingen. En av dessa fotografier tittar vi närmare på i artikeln om amerikanska Melissa Shook som i sina svartvita fotografier skapar en illusion av det vardagliga.

Det vardagliga kan se ut på många olika sätt. Utställningen *Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemmets skugga* visar romers vardag i Sverige under 1950- och 1960-talen. De båda fotografernas bilder är ruskigt aktuella idag då romers situation i Sverige återigen är något som vi dagligen diskuterar och måste förhålla oss till på olika sätt. Fredrik Liew och Lawen Mohtadi, som curerat utställningen, talar i en intervju om majoritetssamhällets förhållande till utsatta minoriteter. En mycket angelägen utställning.

Så får vi möta en riktigt fascinerande man – Klas de Vylder. Han är mannen, och MMV-medlemmen, som förra året skänkte Sven X-et Erixsons målning *Målarens hus (Huset i Tattby)* till Moderna Museet. Det är fantastiskt att Moderna Museet har sådana fantastiskt engagerade vänner. Precis innan Bulletinen ska gå i tryck meddelade de Vylder att han dessutom vill skänka en miljon kronor till inköp av konst. Vilken fantastisk vän.

Men jag tycker att vi alla är fantastiska vänner. Som medlem i Moderna Museets Vänner bidrar du till museets möjlighet att förvärva viktiga konstverk till samlingen. Det är mycket genom det vi vänner kan åstadkomma tillsammans som vi har ett sådant fantastiskt museum som vi har idag. Tack kära vänner för det!
Vi ses i höst! □

Lena Josefsson

Lena Josefsson är ordförande för Moderna Museets Vänner.

2015 års jury består av,
ovan från vänster:
Lena Josefsson
(ordförande Moderna Museets Vänner)
Sophie Allgårdh
(kritiker och curator)
Lars Nilsson
(konstnär)
Mårten Castenfors
(chef Liljevalchs konsthall, Stockholm konst)
Daniel Birnbaum
(överintendent Moderna Museet)
Foto: Moderna Museet/Albin Dahlström

Christian Partos

Årets skulpturpristagare

Text av Ulf Eriksson

Juryns motivering:

”Christan Partos är en konstens förtrollare som med finurlig teknik och egensinnigt konstruerade objekt intar och förvandlar rum till storslagen konst. Med ett antal dramatiska installationer och känsliga skulpturer: svischande ljuspulser, gigantiska vispar och fallande regn av glödlampor, har Partos under åren bjudit oss på det ena mäktiga verket efter det andra och i dessa fånglat oss med den inneboende lågmälda poesin som alltid pulserar som en grundton i verken. Solitären Christian Partos tilldelas Moderna Museets Vänner skulpturpris för att han för oss skapat ett eget konstnärligt universum långt bortom allmänningen, där det vi inte trodde att vi någonsin skulle få se, faktiskt sker mitt framför våra ögon.”

Christian Partos är mottagare av Moderna Museets Vänner Skulpturpris 2015. Han är en konstnär som under många år tänjt på gränserna för vad skulptur kan vara och hur den kan bete sig. Bulletinen gör ett ateljébesök en vacker somrardag och försvinner in i en förtrollad värld.

Det är en varm augustidag när Moderna Museets fotograf Åsa och jag besöker Christian Partos ateljé i en industrilokal i Västberga söder om Stockholm. Här ligger den ateljéförening som Partos var med om att starta 1988 och som efter några flyttar hamnat i den industribyggnad där vi nu befinner oss.

Väl uppe i Partos ateljé lämnar vi sommaren bakom oss och stiger in i en närmast tidlös miljö, detta trots att flera av verken i rummet är finurligt konstruerade klockor. En av klockorna vars sekundvisare sitter längst ut på minutvisaren som i sin tur sitter längst ut på timvisaren, har stannat på tiden fem över tolv. Samtliga fönster i rummet är förslutna med metallskivor som stänger ute allt naturligt ljus. Konstnärens bleka hud skvallrar också om att sommaren innehållit mer av arbete i detta slutna mikrokosmos än av sol och bad. Men det verkar vara här i den lilla ateljén som den

underfundige skulptören trivs bäst. Omgiven av verk från årtionden tillbaka, arbetar han på flera projekt samtidigt. I ett hörn av ateljén skär han med en stor laserskärmaskin ut silhuetten av ett gammalt sanatorium ur sidorna av en bok. Det är en del av ett offentligt uppdrag för Regionarkivet i Örebro där han arbetar med böcker och pärmar som bärare av vår gemensamma historia. På ett bord någon meter bort står en meterhög bergochdalbana och väntar på att väckas till liv. Själva banan är sammansatt av små högtalare som enligt nuvarande plan kommer att transportera ljudet av förtjust skrikande Gröna Lund-besökare runt i de branta kurvorna och looparna. För varje steg man tar i ateljén snubblar man över ett nytt spännande projekt.

Jag gratulerar den senaste i raden Skulpturpris-mottagare. Konstnären tackar vänligt men returnerar genast att det är både "orättvist och oväntat, det finns ju så många där ute som gör så bra saker". Det är med stor ödmjukhet och säkerhet Partos utför sitt arbete. Han fick en klassisk skulptörutbildning på Konstfack för Olle Adrin i början på 1980-talet. Det var mycket materiallära och man gick igenom alla de traditionella konstnärsmaterialen. Men det fanns strömningar med idéer om en teknikburen och maskinell konst. Sådant hade bland annat visats på Moderna Museet under 1960-talet. Några av de yngre eleverna bestämde sig för att arbeta med andra material än de klassiska: "Vi var några stycken som höll på, sporrade varandra och hade kul, men jag är egentligen inte speciellt teknikintresserad." Jag ser mig omkring i rummet och konstaterar att han ändå uppenbarligen lärt sig en del om teknik på vägen. "Jo det är ju klart man lär sig av sina misstag ... förhoppningsvis", tillägger han. "Ju mindre teknik desto bättre dock."

Genom åren har Christian Partos namn ofta kommit att förknippas med konstverk som involverar ljus. "Ljus är något väldigt mekaniskt enkelt", säger han. "Ofta har jag varit intresserad av att någonting händer. Exakt hur det där som händer ska gå till är inte så viktigt, bara det händer någonting. Ljus är också ganska

tacksamt då det inte är så mycket som kan gå sönder. Antingen är det släckt eller så är det tänt. Det finns ingen mekanisk slitning i ljuset."

En annan sak jag har kommit att förknippa Partos med är hans närvaro i kyrkliga och sakrala rum. Ofta återkommer också bilder och symboler från en kristen idévärld: "Det beror nog mycket på min uppväxt. Mina föräldrar är båda troende katoliker från Ungern och jag gick i kyrkan varje söndag. Man har det i blodet. Det är ungefär som med Obelix: Han trillade ner i grytan, och jag har också det där med mig. Man är lite marinerad i det", säger han.

Partos projekt är ofta stora, tidskrävande och komplicerade. Trots den arbetsmängd det för med sig försöker han att göra allt i sina verk själv: "Det mest givande i arbetet är själva utförandet. Det är en fördel man har som skulptör: att man har en process där tänkande varvas med ett ganska mekaniskt jobb. Man kan slappna av och göra ett fysiskt arbete istället för att hela tiden behöva vara koncentrerad."

Även om Partos själv betonar hur mycket han uppskattar det vardagliga arbetet i ateljén är det hans skarpa hjärna och underfundiga tankekonstruktioner

som vi konfronteras med inför hans verk. Allt hårt arbete hamnar i skymundan när vi ser hans idéer visualiserade. Kanske är detta det som kännetecknar en bra skulptör – att kunna ge tanken en omedelbar form i rummet, att göra formen till en naturlig förlängning av tanken. Om så är fallet kan jag bara konstatera att Christian Partos är en mycket bra skulptör och en mycket värdig mottagare av Moderna Museets Väners Skulpturpris 2015. □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

24 november kl 18.30 Prisutdelning Moderna Museets Väners Skulpturpris 2015. Installation med verk av Skulpturpristagare Christian Partos och prisutdelning med konstnärssamtal.

Moderna Museets Väners Skulpturpris – K.A. Linds hederpris – har sedan 1950 tilldelats en aktiv svensk konstnär nominerad av medlemmarna i Moderna Museets Vänner. Prissumman på 300 000 kronor gör det till ett av de största konstnärspriserna i Sverige. Priset instiftades av textilkonstnärinnan Sigrid Lind för att hedra minnet av hennes föräldrar, Karl August och Kristina Amalia Lind.

Simone Forti

Kropp i rörelse

Koreografen och dansaren Simone Forti befinner sig trots sina 80 år i ständig rörelse. Just nu är hon aktuell i Moderna Museet Malmö's höstutställning *Objekt och kroppar i vila och rörelse*. I slutet av sommaren besökte hon också Stockholm för en utställning och ett antal framträdanden på bland annat Moderna Museet. Bulletinen fick henne att stanna upp ett tag för ett samtal med Magnus af Petersens om dans, konst och rörelse.

Text av Ulf Eriksson

Till höger:
Simone Forti, *Slant Board*,
Performance 1982
Foto: Stedelijk Museum, Amsterdam
© Simone Forti

Nedan till höger:
Simone Forti och Batyah
Schachter repeterar i Auditoriet
på Moderna Museet Stockholm
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén

Nedan:
Robert Morris, *Untitled*, 1970
Foto: Moderna Museet/Albin Dahlström
© Robert Morris/BUS 2015

Utställningen *Objekt och kroppar i vila och rörelse* utgår från Moderna Museets samling, och i synnerhet den så kallade *New York Collection*. Utställningen utforskar relationen mellan föremål och människokroppen i verk av konstnärer och koreografer som arbetade i New York mellan 1950-talets slut och 1970-talets början. Förhållandet kommer kanske mest tydligt till uttryck i samarbetet mellan koreografen Simone Forti och konstnären Robert Morris. Simone Forti, vars verk *Slant Board* från 1960 är med i utställningen, besökte Stockholm i slutet av sommaren för att ställa ut på konsthallen Index. I samband med detta gav hon även ett par föreställningar tillsammans med andra koreografer och dansare. Bland annat kunde man se henne i auditoriet på Moderna Museet tillsammans med den israeliska dansaren och koreografen Batyah Schachter. Under deras första repetition på museet passade Bulletinen på att fånga upp ett samtal mellan curator Magnus af Petersens och Simone Forti.

Magnus af Petersens: När du kom till New York 1959 förändrade du och några andra koreografer som Yvonne Rainer och Trisha Brown dansen radikalt. I ditt fall samarbetade du också med konstnärer som Robert Morris, Yoko Ono och La Monte Young, för att nämna några. Du presenterade också dina verk tillsammans med konstnärer i deras ateljéer och på konstgallerier. Det här mötet mellan konst och dans visade sig vara mycket fruktbart för framtiden. Vad är det som du tycker är intressant i samarbetet med konstnärer? Nu arbetar du med Batyah Schachter här. Kan du berätta litet om dina relationer till konstnärer och dina samarbeten med dem?

Simone Forti: På 1960-talet fanns en atmosfär bland konstnärer som arbetade i olika medier av att vara

intresserade av varandras sätt att tänka. USA påverkades väldigt mycket av influenser från Europa, med Dada och Duchamp och med ett nytt sätt att se på vad konst kan vara. Samtidigt kom influenser från Kalifornien och mycket från Japan. Jag brukar kalla det för *California Zen*. Men det fanns också ett nytänkande kring vilka delar av vårt medvetande som används när man skapar konst. John Cage kom också från Kalifornien. Alla influenser samverkade, och vi dansare i vårt umgänge i New York – vi var inte så intresserade av dansarna i generationerna före oss. Vi var mer intresserade av en konst som rörde sig över olika genrer. Dessutom festade vi ihop. Vi drack med varandra, och pratade och dansade med varandra på fester. Det skapade en stark gemenskap mellan musiker och poeter. Jackson Mac Low kom alltid för att titta på dans, och vi dansare gick för att lyssna på La Monte Young och Terry Riley. Vår gemenskap var mer horisontell än den var vertikal mellan de olika delarna.

MaP: Apropos att inte låta sig påverkas så mycket av andra generationer av dansare har du dessutom studerat hur barn och djur rör sig. Är det också en del av ett nytt sätt att se andra saker inom dans och rörelse?

SF: Det är väl ett sätt att se – naturliga är inte det rätta ordet men – otämjda rörelser. Även nu i mitt samarbete med Batyah rör vi oss och pratar, och det är ju något vi gör i det dagliga livet: när vi pratar rör vi oss, vi gestikulerar med händer och armar. Och om man verkligen tittar på någon medan man pratar så förändras hela ryggraden. Energin när man byter samtalsämne eller en får en ny idé, får hela kroppen att röra sig. Jag studerar dessa otämjda reaktioner mellan det kinestetiska eller rörelsen och det rationella eller språkbaserade. Den mix

som uppstår är något att arbeta med och utveckla. Senare i den här veckan arbetar jag också med Fred Dewey och Jeremiah Day. Fred håller sig mer till det rationella, men både Jeremiah och jag jobbar väldigt mycket med den här blandningen mellan det rationella och det kinestetiska som ett sätt att se på världen och reagera på världen och ställa frågor.

MaP: Så improvisation och slump blir en del av arbetet?
SF: Javisst, improvisation och ibland slumpen. Något i rummet fångar din uppmärksamhet och väcker en association. Eller så tutar en bil ute på gatan och din rytm införlivar det, och då tillkommer något slumpartat i situationen.

MaP: Det är jätteroligt att ha dig här. Och det är roligt att få se ditt nya verk med Batyah Schachter – och dessutom, i Malmö och senare i Stockholm, några av de tidigare verken från 1960-talets början. Tack så mycket.

SF: Bra, tack.

Vi lämnar de båda dansarna i Auditoriet där de fortsätter att repetera och improvisera fram den performance ur serien *News Animations* som skall framföras i rummet om några dagar. Vi rör oss sakta ut, mer medvetna om våra rörelser än när vi steg in. □

Magnus af Petersens är samlingsansvarig och intendent för internationell konst på Moderna Museet

Utställningen *Objekt och kroppar i vila och rörelse* pågår på Moderna Museet Malmö 26 september–7 februari 2016, och på Moderna Museet Stockholm 12 mars–12 juni 2016

Curator: Magnus af Petersens. Co-curator: Andreas Nilsson

Melissa Shook Illusionen av det vardagliga

I anslutning till den pågående utställningen *Francesca Woodman. Om att vara en ängel* presenteras en sammanställning med fotografier ur Moderna Museets samling från samma period som placeras in i *Woodman* i ett större sammanhang. En av de fotografier som visas är amerikanska Melissa Shook.

Text av Susanne Fessé

Det är svårt att skilja mellan Melissa Shooks konstnärskap och liv. Hennes fotografier och texter är självutlämnande och frimodiga. Under flera decennier fotograferade hon sin dotter Krissy, sin omgivning och sig själv, vilket resulterade i en blandning av dokumentära bilder och konceptuellt utförda självporträtt. I Moderna Museets samling finns Shook representerad med cirka 140 fotografier. Nu visas ett urval av bilderna mellan den 5 september och 6 december i samband med utställningen *Francesca Woodman. Om att vara en ängel*.

När jag under den tidiga sommaren hade återkommande kontakter med Melissa Shook visade det sig hur hennes personliga historia på många sätt avspeglats i hennes konstnärskap. Shook berättade att hon vid tolv års ålder förlorade sin mor efter en lång tids sjukdom vilket senare ledde till att hon drabbades av amnesi, och minnen av modern och barndomen blek-

Ovan:
Melissa Shook, February 27 1973. From the series *Daily Self-Portraits*, 1973
© Melissa Shook

Melissa Shook, December 1, 1972. From the series *Daily Self-Portraits*, 1972
© Melissa Shook

nade bort. När Shook senare i livet fick dottern Krissy tillsammans med en ung löftesrik konstnär hon träffat på Bard Collage, blev minnesförlusten kopplad till hennes eget arbete. Hon fotograferade nästintill besatt sin dotters uppväxt i vardagens olika miljöer under två decennier och gav serien namnet *Krissy*.

Shook identifierar sig främst som dokumentärfotograf. En stor inspirationskälla är Helen Levitts intima bilder av barn och äldre på Harlems gator. Till Levitts bok *A Way of Seeing* finns ett förord av James Agree som gjorde ett djupt intryck på henne. Shook menar att både Lewitt och Agree accepterar människor för vad de är, och att de med sina arbeten visar på möjligheten att fånga en kort sekund av ett skeende. Under 1970-talet fick feministiska frågor ett stort genomslag på den amerikanska konstscenen, men Shook ansåg sig inte tillhöra någon scen. Hon fokuserade främst på att få vardagen att gå ihop och att kunna försörja sig och sin dotter.

Efter att ha separerat från Krissys far, levde Shook med sin dotter under knappa förhållanden i en ruffig del av New York, medan hon kämpade mot en annalkande depression. I den mer konceptuellt utförda serien *Daily Self-Portraits* tog hon minst ett självporträtt om dagen under ett års tid. Vissa dagar uteblev arbetet och hon kopierade blanka bilder med dagens datum. Självporträtten köptes in av John Szarkowski på Museum of Modern Art (MoMA) och ett tjugotal fotografier finns även representerade i Moderna Museets samling.

”Fotografier är ett sätt att visa vardagen på. Trots att bilderna är svarta, vita, grå och tysta, och hoptryckta i en platt rektangel, ger de fortfarande illusionen av att visa något om det dagliga livet, knappast verkligheten, men definitivt en antydan”

Melissa Shook, 2015

Leif Wigh, tidigare intendent vid Fotografiska Museet och senare vid Moderna Museet efter sammanslagningen 1998, berättade för mig hur det gick till vid de olika förvärv som gjordes mellan åren 1977 och 1981 av fotografier ur Shooks serier *Krissy* och *Daily Self-Portraits*, samt den dagboksserie fotografier hon tog vid ett besök i Sverige. Hans redogörelse smälter samman med Shooks och ger en bild av fotografiernas väg till Moderna Museet.

Vid en utställning i början av 1970-talet upptäcktes Shook av assistenten till chefredaktören för tidningen *Camera 35*, där hennes fotografier sedan publicerades. Fotografier visades även i tidskriften *Creative Camera* där Wigh kom i kontakt med dem. Under en längre resa till USA 1975 förstärktes hans intresse för Shooks konstnärskap och via fotografen Birgitta Ralston, som bodde i Boston, fick de båda kontakt. 1978 visades ett antal av hennes fotografier för första gången i Sverige i utställningen *Tusen och en bild* på Fotografiska Museet. I inledningen till katalogen för utställningen tackas Melissa Shook för en donation av bilder till museets samling vilka var fotografier ur serien *Daily Self-Portraits*. 1981 bjöds Shook in att tillsammans med fem andra fotografer delta i utställningen *Se dig om i glädje* på Fotografiska Museet. I samband med utställningen skedde ytterligare ett förvärv av fotografier ur serien *Krissy*.

I samband med *Se dig om i glädje* fick Shook ett resestipendium för att besöka Sverige. Väl här fotograferade Shook en mängd människor i olika sociala situationer som benämns *Dagbok Stockholm*. Alla fotografier är noggrant märkta med namnet på de personer som visas och ibland även datum. Serien porträtterar fyra av de andra fotograferna som deltog vid utställningen: Kerstin Bernhard, Birgitta Ralston, Julia Pirotte och Henny Lie, men även andra vid tiden centrala personer inom svenskt fotografi som Ingegärd Abenius, Eva Grape, Maud Hall, Rune Jansson, Stig T. Karlsson, Lennart af Petersens, Pär Rittsel, Rebecka Tarschys och Thomas Wester.

Under ett besök i Boston 1981, mottog Leif Wigh den sista delen av fotografierna föreställande dagboksbilderna från Shooks vistelse i Sverige. Wigh fick då samtliga fotografier representerade i Moderna Museets samling från serierna *Krissy*, *Daily Self-Portraits* och *Dagbok Stockholm* signerade. □

Susanne Fessé är konstvetare och frilansande curator med inriktning mot fotografi. Våren 2015 avslutade hon sin utbildning vid Stockholms universitet med en självständig praktik då hon under handledning av Anna Tellgren, intendent vid Moderna Museet, fördjupade sig i Melissa Shooks fotografier i samlingen.

Ovan:
Melissa Shook, *5th Street*,
N.Y.C. From the series *Krissy*
Series, ca 1972
© Melissa Shook

Nedan:
Melissa Shook, *March 29*,
1973. From the series *Daily*
Self-Portraits, 1973
© Melissa Shook

Olafur Eliasson

Verklighetsmaskiner

I Olafur Eliassons *Verklighetsmaskiner* vandrar vi bland regnbågar och sandstormar. Verken är ofta experimentella undersökningar av perception, färg och rumsuppfattning. Matilda Olof-Ors ger oss en introduktion till den dansk-isländska världskonstnärens spännande värld.

Text av Matilda Olof-Ors

Perception är centralt i Olafur Eliassons konstnärskap. Han har beskrivit sina verk som redskap för att kritiskt utforska omvärlden och därigenom skapa nya upplevelser av verklighet. Det handlar om att bli varse vad vi ser, men lika mycket om att bli medvetna om oss själva när vi ser. Att i en situation uppmärksamma både vår närvaro och delaktighet, ”seeing yourself seeing”, med konstnärens ord.

Vår bild av omvärlden är varken statisk eller beständig. Uppfattningen om det vi kallar verklighet skapas med hjälp av våra sinnen. Men hjärnans tolkning av sinnesförnimmelser, yttre stimuli som omvandlats till nervimpulser av sinnenas receptorceller, påverkas även av kulturella faktorer. Biologi och kultur växelverkar. Kulturhistorien och sinnestillståndens historia är på så vis sammanvävda. Som exempel kan nämnas seendets ökade status i samband med modernitetens framväxt, då den maskinbaserade produktionen efterfrågade ögats övervakning snarare än handens färdighet. Det nya och förtätade stadsrummet fragmentiserade invånarnas perception och frammanade vad författare som August Strindberg kom att skildra som förvirrade sinnesintryck, och tidigare okända ångestformer som agorafobi, torgskräck, uppstod. Våra sinnen kan, som idéhistorikern Karin Johannisson konstaterat, ”inte bara vänjas, tränas och dresseras, utan också skapa och omskapa verklighet.”

I Olafur Eliassons studio i Berlin arbetar omkring 90 personer, däribland arkitekter, konstvetare, tekniker, ingenjörer, formgivare och kockar, med att tillsammans realisera projekt. Den stora bredden speglar studios verksamhet liksom Eliassons arbetsmetod att på ett experimentellt och utforskande sätt, ofta i dialog, förverkliga idéer. Filosofi, psykologi, matematik och naturvetenskap är tydligt närvarande i den konstnärliga praktiken. Samarbets- och samtalspartners söks inom skilda vetenskapliga fält.

Utställningen *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* organiseras av Moderna Museet i samarbete med ArkDes, och spänner över hela Eliassons karriär, från tidigt 1990-tal till idag. Den inleds med verket *Model room* (2003) som Moderna Museet också kunnat förvärva i samband med utställningen. *Model room* är ett landskap av geometriska modeller och objekt, många skapade av Eliasson i samarbete med den nyligen bortgångne isländske matematikern och arkitekten Einar Thorsteinn. Över åren har detta verk bildat ett växande tredimensionellt arkiv; en samling materialiserade idéer varav vissa senare kommit att vidareutvecklas och realiseras i installationer, paviljonger och projekt. *Model room* kan också ses återspegla konstnärens uppfattning om vikten av att föra tanken till handling. Idéer behöver ta form för att kunna prövas och förverkligandet i sig är betydelsefullt.

Till vänster:
Olafur Eliasson,
Your condensation, 2013.
Installationsvy från ARoS
Aarhus Kunstmuseum, 2013
Foto: Jens Ziehe. Courtesy ARoS Aarhus
Museum. © 2013 Olafur Eliasson

Ovan:
Olafur Eliasson, *Beauty*, 1993
Installationsvy från Pinchuk-
ArtCentre, Kiev, 2011
Foto: María del Pilar García Ayensa/
Studio Olafur Eliasson. Courtesy
Collection Museum of Contemporary Art,
Los Angeles. © 1993 Olafur Eliasson

Nästa uppslag:
Olafur Eliasson, *I only see
things when they move*, 2004
Installationsvy från The
Museum of Modern Art, New
York, 2008

Foto: Christopher Burke
Courtesy The Museum of Modern Art,
New York. © 2004 Olafur Eliasson

I överförd mening kan detta också anses gälla demokratifrågor eller individens upplevelse av att genom eget agerande kunna påverka samhället och omvärlden i stort. Platser och rum, såväl som stadsrum och offentliga rum kan enligt Eliasson definieras som antingen inkluderande eller exkluderande. De förra är de som är möjliga att påverka, medan de senare inte inbjuder till delaktighet. Museet som en del av det offentliga rummet men också museets funktion, ansvar och potential engagerar Eliasson sedan länge. Han betraktar det som en av få ytor där personer med skilda åskådningar kan mötas och dela upplevelser.

I utställningens första rum visas verket *Moss wall* (1994) som kommer att installeras med hjälp av medlemmar i Moderna Museets Vänner. Verket döljer en av rummets väggar med en tät matta, som skiftar i gröna nyanser. Naturens markbeklädnad har förflyttats inomhus, och med handkraft har renlaven monterats till en vertikal organisk gobeläng. Verket bär konsthistoriska referenser till nordiskt landskapsmåleri, men istället för att avbilda naturen har floran bokstavligen förts in i institutionen. Naturen har blivit en del av kulturen. Dessa idéer återfinns inom ekologin och den relativt nya teoribildningen object-oriented ontology, som ifrågasätter det sedan länge dominerande antropocentriska synsättet, där människan tillskansat sig en överordnad position på bekostnad av både djur och natur. Vår tid beskrivs

istället som den ”antropocena” geologiska tidsåldern, som inleddes då människans handlingar resulterade i bestående globala konsekvenser för jordens ekosystem. Enligt denna teori kan mänskligheten inte längre separeras från naturen (om det ens går att tala om Natur); de är helt integrerade. Människan har inte längre tillgång till någon orörd eller ursprunglig natur. Allt har blivit kultur. Teorin omvärderar subjektets position, liksom dualismen subjekt/objekt. I Eliassons installation *The sandstorm park* (1999) täcks golvet av sand. Från taket hänger en slang som via en rörelsesensor kopplats till en luftkompressor. Beträktarens närvaro och rörelser i rummet aktiverar kompressorn, slangen fylls med luft och rör sig hastigt, nästan ormlikt eller som ett snabbt tredimensionellt tecknande, när den blåser sanden i olika riktningar. En interaktiv och mänskligt frammanad sandstorm uppstår; ytterligare en bild av naturen som konstruktion.

Ljus och färg ges hos Eliasson samma signifikans som mer fysiskt påtagliga material. Optiska fenomen utforskas och undersöks. I sin *Färglära* beskrev Goethe redan 1810 färg som psykologiska fenomen tillhörande betraktaren. I *Room for one colour* (1997) fylls ett rum av inget annat än ett monofrekvent gult ljus i vilket ögat endast kan urskilja gult och svart. Verkligheten förändras. Då betraktaren lämnar det gula rummet uppstår en efterbild på näthinnan i komplementfärgen blå.

Även handlingen som genom århundranden varit grundläggande för konstnären – att blanda och applicera färg – anförtros oss betraktare i verket *Seu corpo da obra* (*Your body of work*) (2011). I installationen ut-

gör monokroma färgfilter halvtransparenta väggar som svävar i rummet likt plana, lodräta såpbubblor. Rum som på samma gång är genomskinliga och tydligt definierade formas och bildar tillsammans en labyrinthisk arkitektur av färgad rymd. Genom betraktarens rörelse i rummet ses väggfältrens tre färger magenta, gul och cyan överlappa varandra i en rad kombinationer, och olika kulörer uppstår. Färg är något som blir till på näthinnan då ljuset som reflekteras mot ett föremåls yta når våra ögon. Enligt Eliasson innebär detta att när vi analyserar färger, vad färg är och hur färg skapas – när vi reflekterar över att vi i högsta grad är medproducenter till färg – påminns vi än en gång om vår delaktighet i forandet av vår bild av tillvaron.

Olafur Eliasson flyttar vårt fokus från konstobjektet i sig till själva upplevelsen av att se. Samtidigt framkallar hans verk situationer där vår uppfattning av världen utmanas, omförhandlas och omtolkas. Verkligheten omskapas □

Olafur Eliasson, *Seu corpo da obra* (*Your body of work*), 2011.

Test hos Studio Olafur Eliasson, 2015

Foto: María del Pilar García Ayensa/Studio Olafur Eliasson.
© 2015 Olafur Eliasson

Matilda Olof-Ors är intendent vid Utställningar & samling på Moderna Museet.

Utställningen *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* pågår på Moderna Museet/ArkDes i Stockholm 3 oktober–17 januari 2016.
Curator: Matilda Olof-Ors

Tisdagsklubben 13 oktober kl 18.30

Matilda Olof-Ors om *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner*
Plats: Auditoriet, plan 2

Lina Selander

Lina Selander är dubbelt aktuell just nu. I Venedig representerar hon Sverige vid den pågående biennalen, och i höst ställer hon ut i en soloutställning på Moderna Museet i Stockholm.

Text av Lena Essling

Lina Selanders filmer och installationer kan förstås som kompositioner eller tankemodeller, där idéer och förhållanden viktas och prövas. Det kan handla om relationen mellan minne och perception, fotografi och film, språk och bild. Filmernas precisa, rytmiserade klippning och ljudsättning skapar sin egen tidslighet och starka inre tryck. Verken tar ofta sin utgångspunkt i historiska brytpunkter, där ett system eller en fysisk plats kollapsar och något nytt tar form; den analoga filmens berättande gentemot den digitala, ett politiskt eller ekonomiskt systems rämmande ned i ett annat. Hennes process liknar kompositörens, poetens eller forskarens. Varje verk utgör ett tätt arkiv av fakta och iakttagelser, ibland i dialog med annan film, konst eller litteratur.

I filmerna återkommer montage som en metod för att pausera och ställa bilder mot varandra – för att bringa fokus, om inte ordning i egentlig mening. Men montage-tekniken underförstår också möjligheten till en förlust av innehåll, möjliga glapp i vår varseblivning. Dokumentära bilder möter citat ur en annan film i ett ibland gåtfullt flöde av bilder, där vissa motiv, former, ljud, sentenser återkommer som besattheter eller kod. Redigeringsverktyget fungerar som ett uppordnande instrument där objekt och skeenden isoleras, och får en andning.

Selanders arbete synliggör olika lager och erfarenheter av tid – geologisk, cinematisk, personlig. Det blir tydligt i de mind maps hon arbetar i inför flera av sina verk. Ett delvis dokumentärt, horisontellt narrativ korsas av vertikala schakt – nedslag i material där kopplingar utvinns mellan udda, oförenliga delar. En skytisk grav vid Dnepr, en agentslips med dold kamera på Stasimuseet i Berlin, förhistoriska växter och fossiler, människor som lämnar fabriken, Tutanchamon. Betydelse och sammanhang uppstår ur det till synes orelaterade, som versmått eller ekon genom och mellan verken. Ett sökande efter bildens urstatus via alla

Lina Selander
Foto: Moderna Museet/Albin Dahlström

de avtryck, naturens eller våra egna, som tecknar vår historia. Selander återkommer till en fascination för de fenomen och teknologier som möjliggjort bild, och på så vis låtit historien dokumenteras och medieras.

Fram till den 22 november representerar Lina Selander Sverige vid den pågående Venedigbiennalen, och i höst kommer en annan konstellation av hennes verk att visas parallellt på Moderna Museet i Stockholm. Inför dessa utställningar har Lina Selander ställt samman en krets av verk och dokument, som tycks beskriva en rörelse mellan utopi och kollaps. Där teknisk eller ideologisk utveckling som danare av energi och förstörelse är ofrånkomligt länkade, och där tillgångar i form av minne, erfarenhet och reda pengar skiftas och räknas in.

I Lina Selanders installation i Arsenale på Venedigbiennalen fungerar meta-montage som en överform – i brotten mellan filmernas och föremålets olika betydelser och materialitet; mellan projektion, ljus och skugga. Varje verk äger sin sfär och integritet, samtidigt som återkommande bilder, ljud, idéer ekar mellan verken och skapar nya kopplingar – eller ett i det närmaste nytt installationsverk. Draperiernas

snitt i det öppna rummet medger läckage av bild, ljud och information mellan de olika delarna. Filmljuden binder samman bildytorna och bildar ett eget landskap, samtidigt slumpmässigt och strikt komponerat. Som betraktare redigerar vi vår egen upplevelse när vi rör oss i rummet, mellan filmernas toner och röster, och en stillhet som stundvis tycks mättad med känslan av förestående katastrof. □

Lena Essling är intendent för film och video på Moderna Museet.

Utställningen *Lina Selander* pågår på Moderna Museet i Stockholm 14 november–28 februari 2016.

Lina Selander på Venedigbiennalen: Utställningen *Excavation of the Image – Imprint, shadow, spectre, thought* pågår i den Svenska Paviljongen på biennalområdet Arsenale 9 maj–22 november.

Curator: Lena Essling

Ovan och till höger:
Installationsvy från svenska paviljongen, Venedigbiennalen 2015.
© Lina Selander.
Foto: Andrea Rossetti

Ett gott hem för alla

Förläggaren och författaren Lawen Mohtadi, som är bioaktuell med filmen *Taikon*, har tillsammans med Moderna Museets intendent Fredrik Liew gjort en utställning om romers utsatta situation i Sverige under 1950- och 60-talen. Bulletinen växlar några ord med de båda curatorerna till utställningen *Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemmets skugga*.

Text av Ulf Eriksson

Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i *Folkhemmets skugga* är en fotografibaserad utställning som skildrar det svenska majoritetssamhällets syn på romer. Kärnan i utställningen är fotografierna Anna Riwkins och Björn Langhammers efterlämnade bildarkiv på Moderna Museet respektive Kungliga biblioteket. Under stora delar av 1900-talet har svenska myndigheter öppet diskriminerat romer, bland annat genom invandringsförbudet för romer 1914–54 och att romer inte tilläts bli bofasta och gå i skola. Utställningen sätter sitt fokus på en svensk minoritets villkor och på ett stycke modern historia som till stora delar utlämnats i den officiella berättelsen om Sverige.

Bulletinen ställde några frågor om utställningen till curatorerna Lawen Mohtadi och Fredrik Liew.

Ulf Eriksson: Ni har tillsammans curerat utställningen *Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemmets skugga* som visas på Moderna Museet i Stockholm i höst. Hur kom detta samarbete till?

Fredrik Liew: Lawen har under lång tid arbetat med att nedteckna historien om Katarina Taikon, 2012 utkom hennes biografi *Den dag jag blir fri* och i dagarna har filmen om Katarina Taikon premiär. Det var under arbetet med filmen som vi började tala om projektet. Lawen hade under både bok- och filmarbetet varit i kontakt med Moderna Museet för att få tillgång till Anna Riwkins fotografier på Taikon, vi möttes och kom att

Från vänster till höger:
Björn Langhammer,
Bröllopsfest i Svedmyra, 1966
© Björn Langhammer

Anna Riwkin,
Ur serien Zigenarväg, 1954
© Moderna Museet

Björn Langhammer,
Utan titel, 1965–66
© Björn Langhammer

Nedan:
Katarina Taikon möter statsminister
Tage Erlander i augusti 1964.
Björn Langhammer, *Utan titel, 1964*
© Björn Langhammer

tala om en utställning med utgångspunkt i Riwkins stora bildsvit på romer från 1954. Lite senare gick vi till Kungliga Biblioteket för att titta på Björn Langhammers serie av bilder som bevaras där. Det är tio år mellan bildsviterna och ganska omedelbart stod det klart att genom att bara ställa dem bredvid varandra växer en viktig berättelse fram, med centrala frågeställningar.

UE: Lawen – hur kom du i kontakt med Katarina Taikon och hur kom det sig att du började arbeta med hennes historia?
Lawen Mohtadi: När jag jobbade som reporter på Sveriges Radio 2005 stod jag en dag i biblioteket på Radiohuset i Stockholm och bläddrade igenom en bok som precis hade kommit ut då, *Ett fördrivet folk*. Den handlar om romer och resande i Sverige. I den finns ett kort kapitel om Katarina Taikon. Jag läste det och blev väldigt nyfiken, och när jag sedan sökte vidare läsning om henne upptäckte jag att det inte fanns något skrivet. Då tog jag kontakt med Rosa Taikon, Katarinas storsyster. Hon är silversmed och bor i ett stort hus i en by i Härjedalen, där lever och arbetar hon i sin ateljé. Det var under intervjun med Rosa som jag förstod att det här är en helt enastående historia som är helt oberättad. Och så föddes idén till en bok.

UE: Anna Riwkin anlätades som fotograf av tidningen Vi i samband med Ivar Lo-Johanssons reportageserie om svenska romer 1954. Björn Langhammer har ett annat perspektiv som ingift i familjen Taikon. Vad händer i mötet mellan dessa två fotografers bilder?

FL: "Representation" är ett nyckelord i utställningen.

De skilda utgångspunkter i arbetet som du nämner väcker frågor kring kamerans och fotografens roll i en dokumentär situation. Vem berättar, ur vilket perspektiv? Men gällande det svenska majoritetssamhällets förhållande till de etniska minoriteterna kommer det också att handla om vem som är representerad i samhället, och av vem. Det tog lång tid innan romer i Sverige hade möjlighet att föra sin egen talan. Dessförinnan var man hänvisad till att bli representerad av någon inom majoriteten, som till exempel av Ivar Lo-Johansson som utnämnde sig själv som förespråkare för romerna. Detta medför naturligtvis stora medborgarrättsliga problem, vilket utställningen kommer att visa. Det var först med Katarina Taikons medborgarrättskamp som svenska romer fick en egen röst, i bilder av Langhammer (som var gift med Taikon) kan vi till exempel se henne tala med Sveriges statsminister. Hans bilder publicerades i flera av Taikons böcker och i tidskriften *Zigenaren*. De tio år som skiljer bildsviterna åt visar alltså inte bara hur faktiska levnadsförhållanden förändras utan också vem som ges möjlighet att berätta. I utställningen kommer vi att redovisa de sammanhang som bilderna är tillkomna i.

UE: Situationen för romer i Sverige är ett ämne som dyker upp i det offentliga samtalet med jämna mellanrum. Idag har vi en ny grupp romer som vistas i Sverige under helt nya omständigheter. Vilket ljus kastar utställningen på situationen idag?

LM: Både Riwkins och Langhammers bilder har en stark social dimension, de skildrar människor som

lever i tält och husvagnar och ofta lagar sin mat över öppen eld. Häromdagen när jag gick i Humlegården såg jag en kvinna som satt i utkanten av parken och förberedde en måltid. Hon använde ett egenhändigt skapat gasolkök. Det här är dagens verklighet, människor så utblottade att de inte har tak över huvudet, hungriga människor mitt i Europa, i vårt rika land där allt finns i mataffärerna. Det är inte möjligt att se tillbaka på den svenska historien utan att omedelbart koppla till dagens situation. Den stora skillnaden idag jämfört med 1960-talet är att det inte finns några politiker som vill utrota fattigdomen. Inte en enda politiker säger: Målet måste vara att alla människor har ett hem, att barn får gå i skolan, lära sig saker, leka. Den politiska viljan är tragiskt nog frånvarande. □

Lawen Mohtadi är förläggare på Natur & Kultur och författare. Fredrik Liew är intendent för svensk och nordisk konst vid Moderna Museet.

Utställningen *Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemets skugga* pågår på Moderna Museet i Stockholm 17 oktober–24 januari 2016.

Curators: Fredrik Liew och Lawen Mohtadi.

Tisdagsklubben 20 oktober kl 18.30. Lawen Mohtadi och Fredrik Liew i samtal om *Ett gott hem för alla*. Plats: Auditoriet, plan 2.

Vänporträtt Klas de Vylder & huset i Tattby

När en anonym person förra året ville skänka målningen *Målarens hus* av Sven X-et Erixson till Moderna Museet undrade alla vem donatorn var. När det sades att personen var 100 år fyllda blev inte nyfikenheten mindre. Nu får vi träffa donatorn Klas de Vylder som visar sig vara en gammal vän.

Text av Ulf Eriksson

Måndagen den 28 april 2014 såldes Sven X-et Erixsons stora målning *Målarens hus* (*Huset i Tattby*) från 1942 på Bukowskis moderna auktion. Den anonyme köparen hade dessförinnan kontaktat Moderna Museet med en undran om museet skulle vara intresserat av att ta emot den 250 x 366 cm stora målningen i gåva om han köpte den. Vice museichef Ann-Sofi Noring som tog emot samtalet kunde knappt tro sina öron. Moderna Museet tackade med glädjeja. Men vem ringer ett museum med ett sådant erbjudande? Det visade sig vara en man som lagom till sin 100-årsdag än en gång konstaterat att det är roligare att ge än att få, och vad kan vara roligare att ge än ett prunkande mästerverk av en av våra mest folkkära konstnärer till hela svenska folket?

Den generöse konstvännen visade sig heta Klas de Vylder. Naturligtvis var han mångårig medlem i Moderna Museets Vänner. Alla vänföreningens medlemmar bidrar genom sitt medlemskap till att möjliggöra inköp av viktiga konstverk, men visst blir man extra glad när det kommer ett sådant här tillskott till samlingen av någon som visar sig vara en vän.

Målarens hus fanns länge kvar inom konstnärens familj. Så småningom kom den i Bengt Lagerkvists ägo. Efter Lagerkvists bortgång hamnade målningen till försäljning på det stora auktionshuset. Det var då de Vylder fick syn på den storartade sommarscenen för första gången. Målningen är en fröjd för alla som upplevt en varm svensk sommardag, men för de Vylder fanns ett särskilt band till målningen. Målarens Hus avbildar nämligen den vackra jugendvilla som han kunnat se genom sitt vardagsrumsfönster de senaste femtiofem åren. Makarna de Vylder bodde grannar med X-et och hans familj från och med att de 1960 flyttade in i det nybyggda hus där de fortfarande bor, tills

det att X-et gick bort 1973. Den gamle konstnären var dock inte lika förtjust i denna siktlinjes effekter. Han tyckte att de nya husen i området var ohyggligt fula och han störde sig mycket på dem.

Bulletinens utsända gav sig tillsammans med Ann-Sofi Noring iväg för att besöka denna generösa vän i Saltsjöbaden utanför Stockholm. Vi välkomnas in i makarna de Vylders vackra villa och bjuds på kaffe. Vår värd riktar blicken mot vardagsrummets bortre fönstervägg och berättar att målarens hus bäst kan ses genom mittfönstret. Genom de stora fönstren, bortom den lummiga sommargrönskan, tornar en majestätisk villa upp sig med vitputsade väggar och röda takpannor. Huset ser än idag ut precis som på målningen från 1942. Vi börjar tala om målningen och om huset, om den händige ägaren: jo, visst hade X-et varit en sådan målare som målade hus en gång i tiden innan han blivit konstnär. De Vylder mindes hur man kunde

se konstnären stå nere vid vägen och måla om stake-tet. Även skidorna som står mot den sommarvarma väggen minns han. X-et gav sig ofta iväg på tur med den gemensamma grannen "Run-Janne", professorn i runologi som alltid hade ett skämt till övers när de möttes på Saltsjöbanan, på väg in till staden.

I staden arbetade Klas de Vylder inom revisionsbranschen. Han investerade sina inkomster klokt och det är den aktieportfölj han byggde upp under sina yrkesverksamma år vi andra nu har fått glädje av. Och det är inte bara konstvänner som fått ta del av hans generositet. Det är framför allt litteraturen Klas de Vylder stött genom åren. Genom stiftelsen Familjen Klas de Vylders stipendiefond för invandrarförfattare delas vart annat år sedan 1994 stipendier ut för att, som det står i stadgarna: "stödja behövande, till Sverige invandrade och här bosatta författare". Stipendierna lämnas till "författare, som invandrat till Sverige som flykting eller av annat skäl och som kan antas ha för avsikt att verka i Sverige som författare". År 2014 mottogs stipendier om 50 000 kronor vardera av författarna Athena Farrokhzad, Sakina Ntibanyitesha och Lucija Stupica Enbohm.

Efter ett långt och trevligt besök är det dags för oss museimänniskor att bege oss tillbaka till staden och museet. Vår vänlige värd bjuder oss på ett glas mineralvatten serverat i skira kristallglas innan vi ger oss ut på vägen. Det är med ett leende på våra läppar vi konstaterar hur fantastiskt det är att Moderna Museet har så underbara vänner. □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Överst:
Klas de Vylder tittar närmare
på en målning tillsammans
med Ann-Sofi Noring och
Ulf Eriksson.
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén

Till höger:
Sven X-et Erixson,
Målarens Hus, 1942
Foto: Moderna Museet/Prallan Allsten
© Sven X-et Erixson

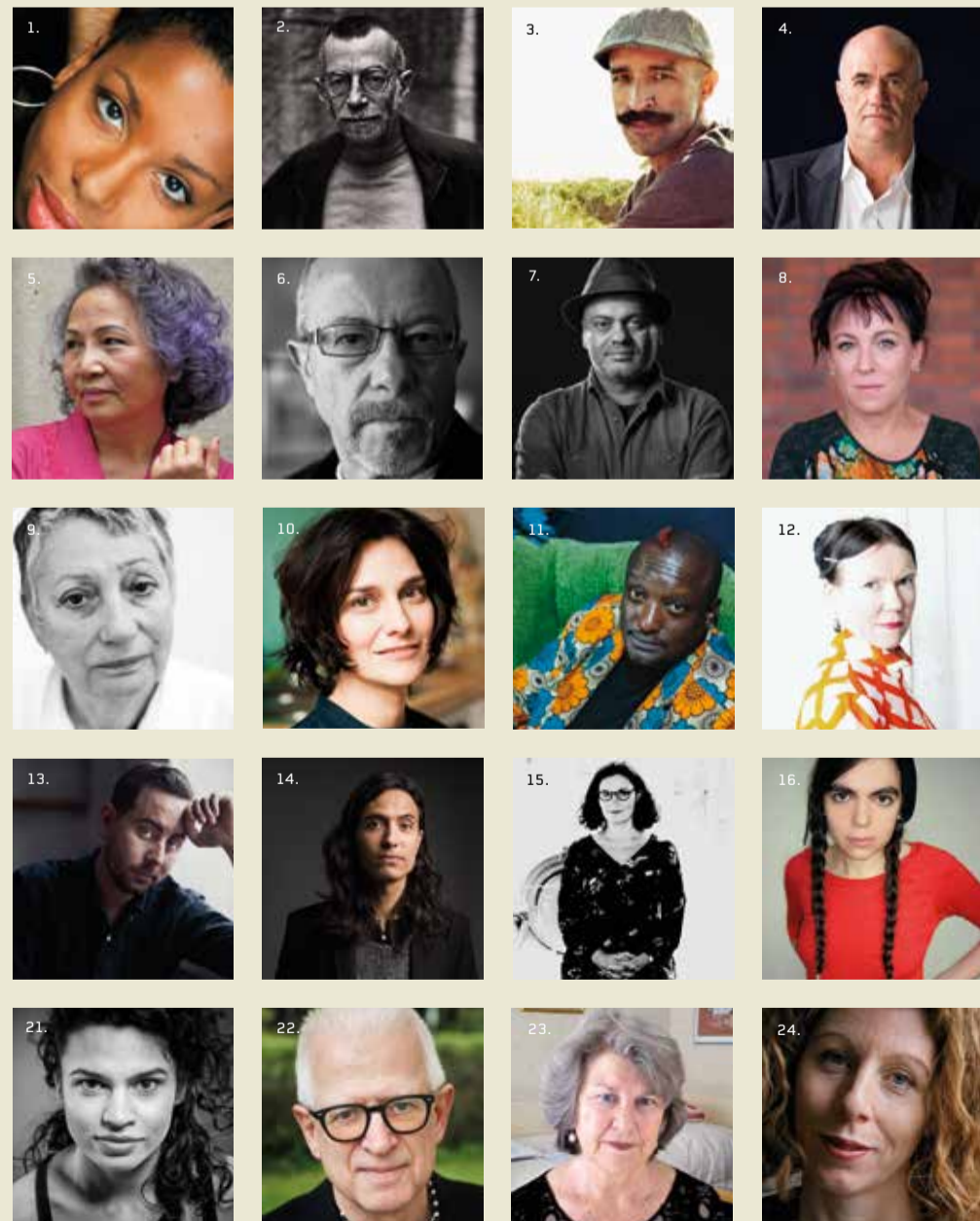
Stockholm Literature

23–25 oktober

Internationell litteratur möter konst och teater i samtal, läsningar, poesivandringar och performance under två dagar och en kväll på Moderna Museet i Stockholm.

Festivalen gästas av en rad framstående internationella författare som: Marie NDiaye (Frankrike), Lev Rubinstein (Ryssland), Jesús Carrasco (Spanien), Colm Tóibín (Irland), Duong Thu Huong (Vietnamn/Frankrike), Andrei Codrescu (USA/Rumänien), Hassan Blasim (Irak/Finland), Olga Tokarczuk (Polen), Ljudmila Ulitskaja (Ryssland), Katja Petrowskaja (Tyskland) och Binyavanga Wainaina (Kenya). De samtalar med konstnären Adrián Villar Rojas (Argentina) och författarna Rosa Liksom (Finland), Philip Teir (Finland), Jonas Hassen Khemiri, Ebba Witt-Brattström, Martina Lowden, Gabriella Håkansson, Daniel Sjölin, Aris Fioretos och Kristoffer Leandoer (samtliga Sverige). Dessutom gästas festivalen av skådespelaren och dramatiker Alina Serban (Rumänien/England) samt skådespelarna Hannes Meidal, Rebecka Hemse, Maia Hansson Bergqvist, Lindy Larsson, Magnus Ehrner, Gunnel Fred, Julia Dufvenius och Sofia Pekkari från Dramaten i ett samarbete med Dramaten.

1. Marie NDiaye (Frankrike)	8. Olga Tokarczuk (Polen)	15. Ebba Witt-Brattström (Sverige)	22. Lars Kleberg (Sverige)
2. Lev Rubinstein (Ryssland)	9. Ljudmila Ulitskaja (Ryssland)	16. Martina Lowden (Sverige)	23. Aimée Delblanc (Sverige)
3. Jesús Carrasco (Spanien)	10. Katja Petrowskaja (Tyskland)	17. Gabriella Håkansson (Sverige)	24. Hanna Axen (Sverige)
4. Colm Tóibín (Irland)	11. Binyavanga Wainaina (Kenya)	18. Daniel Sjölin (Sverige)	25. Örjan Sjögren (Sverige)
5. Duong Thu Huong (Vietnamn/Frankrike)	12. Rosa Liksom (Finland)	19. Aris Fioretos (Sverige)	26. Erik Andersson (Sverige)
6. Andrei Codrescu (USA/Rumänien)	13. Philip Teir (Finland)	20. Kristoffer Leandoer (Sverige)	27. Stockholm Literature Moderna Museets arbetsgrupp: Stefan Ingvarsson, Yukiko Duke, Malin Nasiell och Catrin Lundqvist
7. Hassan Blasim (Irak/Finland)	14. Jonas Hassen Khemiri (Sverige)	21. Alina Serban (Rumänien/England)	

Fredag 23 oktober

AUDITORIET/MODERNA BAR

- 19.30–20.45 Invigning, Prisutdelning ÅÖ Colm Tóibín, Rosa Liksom, Janina Orlov och Alina Serban (en/sv)
- 21.00–23.30 Invigningsfest Moderna Bar

Lördag 24 oktober

AUDITORIET

- Signering med författaren sker utanför bokhandeln tio minuter efter samtal i Auditoriet*
- 10.30–11.15 Marie NDiaye och Jonas Hassen Khemiri (fr/sv)
- 11.45–12.30 Lev Rubinstein och Rosa Liksom (ry/sv)
- 13.00–13.45 Jesús Carrasco och Colm Tóibín (en)
- 14.15–15.00 Duong Thu Huong och Ebba Witt-Brattström (fr/sv)
- 15.30–16.15 Andrei Codrescu och Martina Lowden (en)
- 16.45–17.30 Hassan Blasim och Philip Teir (en)

LÄSNINGSSCENEN

- 10.50–11.20 Rosa Liksom läser (fi/sv)
- 11.30–12.00 Örjan Sjögren läser ur och samtalar om Årets Översättning (sv)
- 12.10–12.40 Översättaren bakom boken: Erik Andersson och Lars Kleberg (sv)
- 12.50–13.20 Marie NDiaye läser med Julia Dufvenius (fr/sv)
- 13.30–14.00 Jonas Hassen Khemiri läser (sv)
- 14.10–14.40 Olga Tokarczuk läser med Sofia Pekkari (po/sv)
- 14.50–15.20 Katja Petrowskaja läser med sin översättare Aimée Delblanc (ty/sv)
- 15.30–16.00 Ljudmila Ulitskaja läser med Gunnel Fred (ry/sv)
- 16.10–16.40 Colm Tóibín läser (en)
- 16.50–17.20 Andrei Codrescu läser (en)

UTSTÄLLNING/SALAR

- 12.00–12.45 Poesivandring med Hannes Meidal, Rebecka Hemse, Maia Hansson Bergqvist och Lindy Larsson (sv)
- 13.00–13.45 Rumänsk poesivandring med Andrei Codrescu, Magnus Ehrner och Gunnel Fred läser (en/sv)
- 14.00–14.45 Poesivandring med Hannes Meidal, Rebecka Hemse, Maia Hansson Bergqvist och Lindy Larsson (sv)
- 15.00–15.45 Alina Serban performance och samtal i Pontus Hulténs visningsmagasin (en)

ZON MED POP UP-BIBLIOTEK

- 12.00–12.15 Katja Petrowskaja (ty)
- 13.00–13.15 Olga Tularczuk (po)
- 14.00–14.15 Lev Rubinstein och Ljudmila Ulitskaja (ry)

Söndag 25 oktober

AUDITORIET

- Signering med författaren sker utanför bokhandeln tio minuter efter samtal i Auditoriet*
- 10.30–11.15 Olga Tokarczuk anförande (en)
- 11.45–12.30 Ljudmila Ulitskaja och Gabriella Håkansson (ry/sv)
- 13.00–13.45 Adrián Villar Rojas och Daniel Sjölin (en)
- 14.15–15.00 Katja Petrowskaja och Aris Fioretos (en)
- 15.30–16.15 Colm Tóibín och Kristoffer Leandoer (en)
- 16.45–17.30 Binyavanga Wainaina anförande (en)

LÄSNINGSSCENEN

- 10.50–11.20 Binyavanga Wainaina läser (en)
- 11.30–12.00 Jesús Carrasco läser med Reine Brynolfsson (sp/sv)
- 12.10–12.40 Daniel Sjölin och Aris Fioretos läser (sv)
- 12.50–13.20 Philip Teir och Ebba Witt-Brattström läser (sv)
- 13.30–14.00 Hassan Blasim läser med Magnus Ehrner (ar/sv)
- 14.10–14.40 Gabriella Håkansson och Kristoffer Leandoer läser (sv)
- 15.30–16.00 Översättaren bakom boken: Aimée Delblanc och Hanna Axén (sv)
- 16.10–16.40 Lev Rubinstein läser med sin översättare Lars Kleberg (ry/sv)

UTSTÄLLNING/SALAR

- 12.00–12.45 Poesivandring med Hannes Meidal, Rebecka Hemse, Maia Hansson Bergqvist och Lindy Larsson (sv)
- 13.00–13.45 Rumänsk poesivandring med Andrei Codrescu, Julia Dufvenius och Sofia Pekkari läser (en/sv)
- 14.00–14.45 Poesivandring med Hannes Meidal, Rebecka Hemse, Maia Hansson Bergqvist och Lindy Larsson (sv)

ZON MED POP UP-BIBLIOTEK

- 14.00–14.45 Erik Andersson och Solen podcast

Med reservation för ändringar.

Tisdagsklubben, vernissager och program Höst + Vinter 2015

Tisdagsklubben

Den som någon gång pluggat konst på universitet glömmer det aldrig. Att få vara omgiven av folk med samma intresse som man själv. Att låta seminariernas diskussioner fortsätta över vin på lokal. Att somna som en större människa än den man vaknade upp som. Att leva av nudlar för att få leva för konst.

Allt det där får man även i tisdagsklubben, MMV:s eget konstuniversitet. Allt utom nudlarna, eftersom kursavgiften för årets tjugosex klubbkvällar ingår i medlemskapet. Kursplanen hittar du här [bredvid](#). Du är väl inskriven?

Tisdagsklubben – vår programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar med mera exklusivt för Moderna Museets Vänner. Tisdagsklubben är enbart öppen för medlemmar och medlemskortet måste visas upp. Tisdagsklubbens program äger rum i Stockholm.

Kom ihåg! – Restaurangen bjuder in till Vän-Bar efter varje Tisdagsklubb. □

Intendent Ulf Eriksson är programansvarig för Tisdagsklubben. Har du idéer och tips om programmet? Kontakta Ulf, u.eriksson@modernamuseet.se.

Tisdagsklubben + MoMuMat
= efterhäng i baren varje
tisdag med mat och dryck för
Moderna Museets Vänner.
Välkomna!

Restaurangen
Moderna Museet
08 520 236 60
info@momumat.se
momumat.se

MoMuMat

15
SEPTEMBER

Yukiko Duke & Catrin Lundqvist inför: Stockholm Literature

Möt Litteraturfestivalens nya konstnärliga ledare Yukiko Duke och Moderna Museets Catrin Lundqvist för en exklusiv förhands-titt på Stockholm Literatures sprängfyllda program där författare och konstnärer möts genom samtal och verk. Efter denna Tisdagsklubb vet du vad du inte får missa under festivalen 23–25 oktober.

Biografen, plan 2
kl 18.30

22
SEPTEMBER

Millesgården – Maria Wiberg om Carl Milles

OBS! Ändrat program: Då Millesgårdens utställning *Marc Chagall och hans ryska samtida* i ett sent skede var tvungen att ställas in flyttar vi kvällens fokus till skulptören Carl Milles själv. Intendent Maria Wiberg visar oss sin Carl Milles, anti-modernisten vars arbete ofta kretsade kring det himmelska.

Millesgården,
Herserudsvägen
32, Lidingö
kl 18.30

29
SEPTEMBER

Magnus af Petersens om: Objekt och kroppar i vila och rörelse

Höstens stora utställning i Malmö utgår från Moderna Museets samling och utforskar relationen mellan föremål och människokroppen i verk av de minimalistiska konstnärerna och koreografer som arbetade i Nordamerika och Europa mellan 1950-talets slut och 1970-talets början. Curator Magnus af Petersens berättar om utställningen.

Biografen, plan 2
kl 18.30

6
OKTOBER

Anna Tellgren om: Francesca Woodman. Om att vara en ängel

Den amerikanska fotografen Francesca Woodman (1958–1981) skapade under några intensiva år före sin allt för tidiga bortgång en samling fascinerande fotografiska bilder. Woodmans fotografier undersöker frågor kring genus, representation, sexualitet och kropp. Parallellt med denna utställning visas fotografier från samma period ur Moderna Museets samling som placerar in henne i ett sammanhang och vidgar konstnärskapet för publiken.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

13
OKTOBER

Matilda Olof-Ors om: Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner

Höstens stora utställning i Stockholm är *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* som tar både Moderna Museet och ArkDes i anspråk. En konstruerad regnbåge, en sandstorm utlöst av din närvaro och labyrintisk arkitektur av färgad rymd är några exempel på verk som ingår i utställningen med en av samtidens mest uppmärksammade och internationellt verkamma konstnärer. Curator Matilda Olof-Ors berättar om utställningen och konstnärskapet.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

20
OKTOBER

Lawen Mohtadi & Fredrik Liew om: Ett gott hem för alla

Ett gott hem för alla är en fotografibaserad utställning som skildrar det svenska majoritetssamhällets syn på romer. Kärnan i utställningen är fotograferna Anna Riwikins och Björn Langhammers efterlämnade bildarkiv på Moderna Museet respektive Kungliga biblioteket. Riwikin följde svenska romer med sin kamera åren 1954–55 och Langhammers bilder på romskt liv är tagna ett decennium senare. Curatorerna Fredrik Liew och Lawen Mohtadi berättar om utställningen.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

27
OKTOBER

Marta Kuzma – Möt Kungliga konst- högskolans nya rektor

Möt Marta Kuzma som sedan juli 2014 är rektor vid Kungliga konsthögskolan med ett sexårigt förordnande. För tisdagsklubben berättar hon om sin bakgrund och om sina planer för konsthögskolan. Ta tillfället i akt att träffa en av de mest spännande aktörerna i det internationella och svenska konstlivet just nu. Marta Kuzma kommer närmast från OCA, Office for Contemporary Art Norway, där hon också ansvarade för den norska representationen vid Venedigbiennalen. Hon har tidigare varit verksam vid ICP i New York och som director för Soros Center for Contemporary Art, Kiev. Kuzma var också co-curator för Manifesta 5 i San Sebastian och ingick i det curatoriska teamet bakom dOCUMENTA (13).

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

3
NOVEMBER

Julia Björnberg om: Hannah Ryggen – Världen i väven

Moderna Museet i Malmö visar i höst en utställning med Hannah Ryggen, en av 1900-talets mest betydelsefulla konstnärer. Utställningen, som är producerad i samarbete med Nasjonalmuseet i Oslo, följer upp ett förnyat intresse för Ryggens figurativa och engagerade modernism. Moderna Museet Malmös Julia Björnberg, som curerat utställningen tillsammans med Nasjonalmuseets Øystein Ustvedt, berättar om konstnärskapet och utställningen.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

10
NOVEMBER

Museum Museum: Uglycute/ Hamnmagasinet

Med anledning av Kulturhuvudstadsåret 2014 i Umeå genomfördes ett samarbete mellan Moderna Museet och Bildmuseet i Umeå. Konstnärs- och arkitektkollektivet Uglycute samarbetade med en grupp ungdomar på Hamngymnasiet – ungdomens hus i Umeå. De skapade nya möbler och en scen för Hamnmagasinet. Uglycute arbetar gränsöverskridande med att utmana och expandera konceptet design, genom egen produktion men också genom skrivande, undervisning och workshops. Resultatet visades i en utställning på Bildmuseet. Tisdagsklubben besöker Uglycute i deras lokal på Södermalm där de berättar om sig själva och projektet.

Uglycute,
Kvarngatan 14
kl 18.30

17

NOVEMBER

Lena Essling om:
Lina Selander

Lina Selander är en av Sveriges mest nyskapande konstnärer inom rörlig bild. Selanders filmer och installationer tar ofta sin utgångspunkt i historiska brytpunkter, där ett system eller en fysisk plats kollapsar och något nytt tar form; den analoga filmens berättande gentemot den digitala, ett politiskt eller ekonomiskt systems rämmande ned i ett annat. Lina Selanders verk återkommer till frågor om bilden som minne, avtryck och representation. Curator Lena Essling presenterar utställningen och konstnärskapet.

Biografen, plan 2
kl 18.30

24

NOVEMBER

Prisutdelning
Moderna Museets
Vänners Skulpturpris

Installation med verk av Skulpturpristagare 2015 Christian Partos och prisutdelning med konstnärssamtal. Läs mer om pristagaren i Bulletinen på sid 4-5.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

1

DECEMBER

Ann-Sofi Noring om:
Ny hängning
av samtida måleri
i samlingen

Ann-Sofi Noring, Moderna Museets vice museichef och chefscurator, presenterar delar av den nya presentation av samtida måleri ur samlingen som kommer att fylla de fyra salar där utställningen med Adrián Villar Rojas tidigare ägt rum. Här ges möjlighet att bekanta sig närmare med nya verk i samlingen

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

8

DECEMBER

Daniel Birnbaum om:
Årets nyförvärv

Överintendent Daniel Birnbaum avslutar traditionsenligt årets Tisdagsklubb med att berätta om ett flertal av alla de spännande nya verk som på olika sätt förvärvats till Moderna Museets samling under året.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

Moderna Museet

Artist Talk

Fre 2 okt kl 17

Olafur Eliasson och Timothy Morton

Olafur Eliasson i samtal med Timothy Morton, verksam vid Rice University, Kalifornien. Plats: Auditoriet. Begränsat antal platser. Bokning av biljetter på modernamuseet.se

Olafur Eliasson, *Seu corpo da obra (Your body of work)*, 2011.
Test hos Studio Olafur Eliasson, 2015
Foto: María del Pilar García Ayensa/Studio Olafur Eliasson
© 2015 Olafur Eliasson

Fredagar i samband med
Olafur Eliasson:
Verklighetsmaskiner

Under några fredagar i november föreläser inbjudna gäster kring vitt skilda ämnen med anknytning till *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner*. Bokning av biljetter på modernamuseet.se

Fre 6 nov kl 17

Anna Engberg-Pedersen och
Sebastian Behmann

Anna Engberg-Pedersen, head of research & communication och Sebastian Behmann, head of design & development department, Studio Olafur Eliasson.

Fre 20 nov kl 17

Irma Boom

Irma Boom, en av samtidens mest uppmärksammade bokformgivare som också designat katalogen till *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner*. Här i samtal med Samira Bouabana och Angela Tillman Sperandio från Hall of Femmes.

Fre 27 nov kl 17

Gertrud Olsson

Gertrud Olsson, arkitekt, färg- och ljusforskare, tekn.dr i arkitektur vid KTH Arkitekturskolan, Stockholm.

Fotofredag + bar i samband
med Francesca Woodman.
Om att vara en ängel.

Fre 9 okt kl 17

Anna-Karin Palm

Anna-Karin Palm, författare, som också bidragit med en av texterna i katalogen för utställningen *Francesca Woodman. Om att vara en ängel* i samtal med utställningens curator intendent Anna Tellgren. Plats: i utställningen. Fritt för medlemmar i MMV (ord pris: entrébiljett)

Program i samband med
Ett gott hem för alla

Lör 17 okt kl 14

Introduktion av utställningen *Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemmets skugga* av Fredrik Liew och Lawen Mohtadi. I Pontus Hulténs visningsmagasin, Moderna Museet.

Lör 17 okt kl 15

Filmvisning av Taikon. Introduktion av Lawen Mohtadi. Ett djupgående porträtt av en av våra mest älskade författare och debattörer. Manus och regi av journalisterna och författarna Lawen Mohtadi och Gellert Tamas. I samarbete med TriArt Film. I Biografen, Moderna Museet. Fri entré, men begränsat antal platser. Biljetter hämtas i kassan.

Lör 7 nov kl 11–11.45 (romanes)
och 13.15–15.15 (svenska)

Seminarium. *I Folkhemmets skugga – konfrontationer kring bilden av det svenska paradiset och samtal om svenskars medvetande om inhemsk rasism från 1950-talet till nutid.* I samband med utställningen *Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemmets skugga.* Medverkande: Hans Caldaras, Angelica Ström, Diana Nyman, Per Wirtén, Lawen Mohtadi, Fredrik Liew m.fl. I Biografen, Moderna Museet. Fritt inträde, men begränsat antal platser. Filmas av UR.

Vernissager
Moderna Museet Stockholm

Ons 30 sep kl 19–21.

Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner

Se hela inbjudan på sista sidan.

Fre 16 okt kl 18–20.

Ett gott hem för alla. Med Anna Riwkin och Björn Langhammer i Folkhemmets skugga.

Kl 18.30 Presentation och samtal med Fredrik Liew och Lawen Mohtadi. Efterhäng i Moderna Bar fram till 23. Utställningen pågår fram till den 24 januari 2016. I Pontus Hulténs visningsmagasin, Moderna Museet.

Vernissage
Moderna Museet Malmö

Fre 30 okt kl 17–21

Hannah Ryggen – Världen i väven

Se hela inbjudan på sista sidan.

Missa aldrig en vernissage!

Anmäl dig till MMVs nyhetsbrev. Vi skickar nyhetsbrev varannan fredag med inbjudningar, program och information. Om du inte får våra nyhetsbrev beror det på att vi inte har eller har fel e-postadress till dig. Uppdatera genom att skicka ett mail till mmv@modernamuseet.se

Denna kupong ger medlemmar
i Moderna Museets Vänner

20% rabatt i Butiken

Klipp ut och ta med kupongen.

Gäller 2 november till 30 december 2015.

Gäller vid ett köptillfälle i Butiken på Moderna
Museet i Stockholm eller Malmö (ej näthandel).
Glöm inte att ta med ditt medlemskort.
Går ej att kombinera med andra rabatter eller rea.

MODERNA MUSEET

Vännernas Vänner

STOCKHOLM

ArkDes
Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner
3 oktober–17 januari 2016
arkdes.se

Nationalmuseum
Hemma i framtiden
18 september–15 november
Nationalmuseum Design
i Kulturhuset Stadsteatern
Rodin
1 oktober–10 januari 2016
Konstakademien, Fredsgatan 12
nationalmuseum.se

Färgfabriken
Experiment Stockholm
– idéer, visioner och
experiment!
23 september–29 november
fargfabriken.se

GRIPSHOLM

Gripsholms Slotssamling
Talande textil
14 maj–6 januari 2016
Gustav III:s teater, Svenska statens
porträttsamling, m.m.
kungahuset.se/kungligaslotten /
gripsholmsslott

WANÅS

Wanås Konst
Barriärer
17 maj–1 november
Barnboken
14 juni–1 november
1 kubikmeter konsthantverk
– Konsthantverkscentrum
c/o Wanås Konst
14 juni–1 november
wanas.se

OSLO

Astrup Faernley Museet
Damien Hirst
16 september–15 november
afmuseet.no

Nasjonalmuseets museer:
Museet for samtidskunst
Nasjonalgalleriet
Nasjonalmuseet – Arkitektur
Kunstindustrimuseet
Läs om alla utställningar på
nasjonalmuseet.no

Heine Onstad Kunstsenter
På sporet av Matisse
9 september–13 december
Hilma af Klint – Abstraksjonens pionér
2 oktober–3 januari 2016
hok.no

10% rabatt hos

Det nya caféet på
Moderna Museet Malmö.
För alla medlemmar i
Moderna Museets Vänner.

UTSTÄLLNING, DISKUSSIONER
& WORKSHOPS

EXPERIMENT

STOCKHOLM

23/9-29/11 2015
FÄRGFABRIKEN

tisdags klubben

Efterhäng i baren
varje tisdag
med mat och dryck för
Moderna Museets Vänner
Välkomna!

Restaurangen
Moderna Museet
08 520 236 60
info@momumat.se
momumat.se

MoMuMat

Wolfgang Tillmans, *Process (apple tree)*, 2012.
© Wolfgang Tillmans

Köp en edition av Wolfgang Tillmans 2015 års Hasselbladspristagare

Vi säger grattis till Wolfgang Tillmans mottagare av Hasselbladspriset med motiveringen att han är en av de mest originella och nyskapande konstnärerna i sin generation som ständigt driver det fotografiska mediet i nya riktningar. Vi är också glada att kunna erbjuda dig som är medlem ett exklusivt verk av Tillmans.

Moderna Museets Vänner editioner är skapade speciellt för Moderna Museets Vänner och konstnärerna har generöst valt att skänka sina bilder till oss.

Finns att köpa i museets entrékassa och på modernamuseet.se/mmv. Hör gärna av dig till kansliet om du har frågor. Vi hjälper gärna till med att slå in en edition om du vill ge bort den som present. □

Wolfgang Tillmans, *Process (apple tree)*, 2012.

Edition: 100 plus 35 artist proofs.

Pris: 5 000 kr inkl katalog

Tala Madani, *Shadow*, 2013.

Edition: 60 exemplar.

Pris: 3 500 kr

Gabriel Orozco, *Tree Lines*, 2014.

Edition: 99 exemplar plus 20 artist proofs.

Pris: 4 000 kr

Georges Adéagbo, *"Sacrifice: naissance de Stockholm" ..! L'art dans la souffrance*, 2014.

Edition: 60 exemplar plus 12 artist proofs.

Pris: 3 000 kr

VERNISSAGE

Efter Babel

Stockholm 11 juni 2015

1. Ann Abrahamsson 2. Tatiana Stadnichenko, Beatrice Orlandi & Haruna Hirano 3. Sophie Tottie & Håkan Rehnberg 4. Miriam Ekwurtzel 5. Verk *Simon Denny & Alessandro Bava*, *Samtida Babels torn/PM-GAA*. © Simon Denny & Alessandro Bava 6. Susanne Pluhacek & Caroline Novikova 7. Karin Eller & Elin Jäderström 8. Miranda Ivarsson & Oskar Gullstrand 9. Anna Kleberg & Kalle Scarisbrick 10. John Falkirk 11. Daniel Birnbaum & Alice Bah Kunke 12. Daniel Birnbaum presenterar utställningen 13. Hans Jörgen Johanssen 14. Mingel, musik och vin i junikvällen 15. Hendrik Willekens & Alma Söderberg i deras performance *Idioter* 16. Ella Saar & Johan Terzis 17. Fredrik Runnquist 18. Baren flyttade ut i Tyghusremsan 19. Georges Adéagbo & Stephan Köhler.

Foto: Hanna Ukura (1–10, 12–19), Albin Dahlström/Moderna Museet (11)

Olafur Eliasson, *Seu corpo da obra (Your body of work)*, 2011. Test hos Studio Olafur Eliasson, 2015
Foto: María del Pilar García Ayensa/Studio Olafur Eliasson. © 2015 Olafur Eliasson

Moderna Museet Stockholm

Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner
Välkommen på vernissage
onsdagen den 30 september kl 19–21

Överintendent Daniel Birnbaum och vice museichef Ann-Sofi Noring hälsar välkommen kl 19.30 på entréplanet. Därefter ger Olafur Eliasson och utställningens curator Matilda Olof-Ors en introduktion till utställningen. Introduktionen sänds samtidigt på storbild i Auditoriet.

Inbjudan är personlig och gäller för två personer. Vi bjuder på vin och musik. Ta med ditt medlemskort. Entré via Exercisplan.

OSA senast den 27 september till vernissage.mmv@modernamuseet.se så att vi får en uppfattning om hur många som kommer. Utställningen pågår på Moderna Museet Stockholm 3 oktober–17 januari 2016.

Vännernas timme: Restaurangen håller specialöppet för MMV:s medlemmar före vernissagen och erbjuder en meny till vänskapspris i Restaurangen: huvudrätt, dessert, kaffe och ett glas vin till vänskapspris 185 kr/pers (ord. pris 229 kr). Erbjudandet gäller kl 16–21 för dig och en vän. Entré till Restaurangen kl 18–19 endast via altanen mot sjösidan. Museet är stängt kl 18–19. Antalet platser är begränsat i Restaurangen. Ingen förhandsbokning till Restaurangen.

Välkomna!
Moderna Museets Vänner
modernamuseet.se/mmv

MODERNA MUSEET

Med stöd av:
THE WINEAGENCY

Hannah Ryggen, *Vi lever på en stjerne*, 1958. Nordenfjelske kunstindustrimuseum
Foto: Steffen Wesselvold Holden. © Hannah Ryggen/BONO

Moderna Museet Malmö

Hannah Ryggen – Världen i väven
Välkommen på vernissage
fredagen den 30 oktober kl 17–21

Exklusiv förhandsvisning för Moderna Museets Vänner kl 17–19. Museichef John Peter Nilsson hälsar välkommen och utställningens curator Julia Björnberg, Moderna Museet Malmö, ger en introduktion till utställningen.

Inbjudan är personlig och gäller för två personer. Ta med ditt medlemskort. Utställningen pågår på Moderna Museet Malmö 31 oktober–6 mars 2016.

Välkomna!
Moderna Museets Vänner
modernamuseet.se/mmv

MODERNA MUSEET